

Onderzoek 'Voertuigen buiten venstertijden'

Geachte raadsleden,

Namens wethouder Broeksma stuur ik u het volgende toe. Op 6 oktober jongstleden vond een informerende sessie plaats over het nieuwe ontheffingenbeleid voor venstertijden voor bestel- en vrachtvoertuigen. Tijdens deze sessie spraken we over een onderzoek naar de hoeveelheid voertuigen dat buiten de venstertijden nog in het venstertijdengebied rijdt. We hebben toegezegd dat onderzoek aan uw raad toe te zenden. In de bijlage van dit bericht vindt u een factsheet en een toelichtend rapport.

Het onderzoek heeft in beeld gebracht welk aandeel van de voertuigen met en zonder ontheffing buiten de venstertijden rijdt in het venstertijdengebied. Daarnaast zijn de aantallen voertuigen over de tijd verdeeld en in categorieën geplaatst.

Met vriendelijke groet,

Sanne Ros, bestuursadviseur wethouder Broeksma

Analyse venstertijden Groningen

Toelichtingsrapportage



SAC Groningen

KENNIS INTERMEDIAR ADVIES



15 oktober 2021

Colofon

Titel : Analyse venstertijden Groningen

Projectcode : 2021022GEM

Datum versie : 15-10-2021

Versie : Eindrapport

Opdrachtgever : Gemeente Groningen
Sjouke Van der Vlugt

Auteurs : SAC Groningen
Damin Booiman, Projectleider
Sjoerd Duim, Studentadviseur
Eline Vrancken, Studentadviseur

Contact : info@sacgroningen.nl
www.sacgroningen.nl
+31 6 23 46 73 84

Binnen de Student Advies Commissie, kortweg SAC, voeren studentadviseurs zelfstandig onderzoek uit en adviseren over ruimtelijke vraagstukken in en om de stad Groningen. Daarnaast krijgen studentadviseurs de kans ervaring op te doen in de praktijk en wordt opgedane kennis doorgegeven aan nieuwe generaties SAC'ers. Ook verbindt de SAC partijen in de velden onderwijs, wetenschap en praktijk. De SAC is een initiatief van studentadviseurs en wordt gesteund door samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar en de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.



1 Introductie

De gemeente Groningen hecht in haar centrumbeleid sterk aan een leefbare binnenstad. Een belangrijk onderdeel van dit beleid zijn de venstertijden; periodes waarbinnen vrachtverkeer en bestelbussen *zonder* ontheffing de autovrije zones binnen het centrum mogen betreden om te laden en te lossen. In de stad Groningen duren de venstertijden van 05:00 's ochtends tot 12:00 uur 's middags. Buiten deze venstertijden is het alleen toegestaan voor vrachtverkeer en bestelbussen *met* ontheffing om de autovrije zones binnen het centrum te betreden om te laden en te lossen.

In werkelijkheid worden deze regels niet altijd nageleefd. De gemeente Groningen heeft echter een beperkte inzage in de grootte van de groep chauffeurs die de venstertijden overtreedt. De Student Advies Commissie (SAC) Groningen heeft een onderzoek uitgevoerd naar het aantal en aandeel vrachtwagens en bestelbussen dat *zonder* een ontheffing buiten de venstertijden rijdt in de autovrije zones van de binnenstad van Groningen. Voor het creëren van een duidelijk inzicht in de logistieke stromen in de binnenstad van Groningen zijn fysieke tellingen uitgevoerd op drie locaties in de desbetreffende autovrije zones. Door middel van de tellingen en de daaropvolgende analyse wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Wat is het aandeel vrachtwagens en bestelbussen dat *met* en *zonder* ontheffing in de autovrijzone van Groningen rijdt buiten de venstertijden?
- Hoe ontwikkelt deze verdeling zich per uur per tellocatie?
- Wat is het aandeel per branche in het totaal aantal logistieke vervoersbewegingen?
- Wat is de verdeling per type voertuig in het totaal aantal logistieke vervoersbewegingen?
- Wat is de verdeling van het totaal aantal logistieke vervoersbewegingen per locatie?

De data uit de tellingen die bovenstaande vragen beantwoord zijn samengevat en gepresenteerd in de bijbehorende factsheet. Dit rapport dient als toelichting op deze factsheet.

2 Methodiek

De SAC Groningen heeft op woensdag 22 september en op donderdag 23 september observaties verricht in de binnenstad van Groningen. De tellingen zijn op beide dagen verricht in een tijdsperiode van 12:00 's middags tot 21:00 's avonds. Per locatie is er één studentadviseur aanwezig om te tellen in een tijdsblok van 3 uur. Voor het uitvoeren van de observaties zijn er, in overleg met de gemeente Groningen, drie verschillende tellocaties gekozen. Deze zijn, tezamen met de bijbehorende gezichtsvelden, weergegeven in de factsheet.

Tijdens de observaties zijn de volgende voertuigen en bijbehorende kenmerken genoteerd:

- De locatie waar het voertuig passeert en de datum waarop de telling heeft plaatsgevonden.
- Het uur waarin een voertuig passeert.
- Het kenteken van het voertuig om te controleren of deze overeenkomt met het ontheffingenbestand. Voertuigen van gemeente Groningen en hulpdiensten zijn in dit onderzoek meegeteld als voertuigen mét ontheffing.
- De branches en bedrijven van passerende voertuigen. Tijdens de observaties zijn de namen van de bedrijven genoteerd. Bij de branche 'Gemeente' zijn ook de gemeentelijke vuilniswagens meegerekend, deze staan *niet* onder 'Afvalverwerking'.
- Het type voertuig is genoteerd, hierbij worden de volgende categorieën onderscheiden: kleine bus, grote bus en vrachtwagen.
- Bijzonderheden (bijv. overlast, gevaarlijke situaties, andere opvallendheden).

Er zijn een aantal invloeden die zorgen voor een lichte vertekening van de telresultaten. Zo is er op woensdag 22 september van 20:00 tot 21:00 vanwege omstandigheden op de locatie Grote Markt niet geobserveerd. Er is in overleg met gemeente Groningen besloten dit uur in te halen op woensdag 29 september van 20:00 tot 21:00 uur. Daarnaast gaven studentadviseurs die geteld hebben bij de kruising Herestraat – Gedempte Zuiderdiep aan dat het soms erg druk was en ze daarom niet altijd alle bestelbussen en vrachtwagens konden noteren. Als laatste is er de mogelijkheid dat sommige voertuigen twee keer opgenomen zijn in het totale tellingenbestand. Bijvoorbeeld wanneer een voertuig locatie A passeert en in een ander tijdslot (drie uur) wederom deze locatie passeert. Een dubbele telling kan ook plaats hebben gevonden wanneer een voertuig in een tijdslot langs twee locaties is gereden. Er is geen sprake van dubbele tellingen per locatie per tijdslot van drie uur.

Na het uitvoeren van de tellingen zijn de resultaten vergeleken met het ontheffingenbestand dat door de gemeente Groningen is aangeleverd. De analyse gaat specifiek in op het maken van onderscheid tussen bestelbussen en vrachtwagens die *met* ontheffing de autovrije zone in rijden buiten de venstertijden en welke *zonder* ontheffing het gebied buiten de venstertijden betreden. Hierin wordt per uur per locatie onderscheid gemaakt. Verder geeft de analyse antwoorden op de vragen genoteerd in de introductie.

3 Resultaten Observaties

Uit de factsheet blijkt dat de logistieke sector ook buiten de venstertijden om laadt, lost of de stad betreedt. Het is opvallend dat slechts 16,0% een ontheffing heeft en dat 84,0% deze niet heeft. Hieronder volgt een analyse per locatie over de voertuigen die zijn gepasseerd. Ook is hier gespecificeerd in het aantal voertuigen *zonder* ontheffing.

Kruising Akerkhof - Brugstraat

De kruising Akerkhof - Brugstraat laat op woensdag een piek zien tussen 12:00 en 14:00, met een gemiddelde van 9 voertuigen per uur *zonder* ontheffing. Hierna neemt het aantal voertuigen af en zijn er 6 voertuigen in totaal geteld *zonder* ontheffing. Vanaf 19:00 zijn hier geen voertuigen geteld. Op donderdag zien we dat de meest getelde voertuigen *zonder* ontheffing passeerden tussen 12:00 en 15:00, met een gemiddelde van 7 voertuigen per uur *zonder* ontheffing. Hierna neemt het langzaam af met een gemiddelde van ongeveer 3,5 voertuigen per uur. De minste voertuigen *zonder* ontheffing zijn geteld vanaf 19:00, slechts één voertuig is na dit tijdstip gepasseerd.

Kruising Grote Markt - Martinikerkhof

Bij de kruising Grote Markt - Martinikerkhof zien we dat op woensdag van 12:00 tot 16:00 de meeste voertuigen zijn gepasseerd, met een gemiddelde van 10 voertuigen per uur *zonder* ontheffing. Vanaf 16:00 neemt dit af, met een gemiddelde van 4,6 voertuigen per uur. Op donderdag zien we op deze locatie een piek tussen 15:00 en 16:00, 19 voertuigen, waarvan 14 *zonder* ontheffing en tussen 16:00 en 17:00 rijden hier 12 voertuigen, allemaal *zonder* ontheffing. Voor deze piek is het gemiddelde aantal voertuigen per uur *zonder* ontheffing 5 en na deze piek is het gemiddelde 6 voertuigen per uur *zonder* ontheffing.

Kruising Herestraat - Gedempte Zuiderdiep

Opvallend bij de kruising Herestraat – Gedempte Zuiderdiep is dat dit zowel woensdag (85 voertuigen) en donderdag (105 voertuigen) de drukste locatie is, voor zowel voertuigen *met* als *zonder* ontheffing. De meeste voertuigen passeerden op woensdag tussen 12:00 en 16:00, gemiddeld 13 voertuigen *zonder* ontheffing per uur. Na 16:00 zien we dat er gemiddeld 3 voertuigen per uur *zonder* ontheffing hier passeren. Op donderdag zien we dat de meeste voertuigen geteld zijn tussen 12:00 en 15:00, gemiddeld bijna 20 voertuigen per uur, waarvan 18,5 gemiddeld *zonder* ontheffing. Dit is 92.5% van het totaal aantal voertuigen in dat tijdsbestek. Na 15:00 zien we dat gemiddeld 5 voertuigen *zonder* ontheffing hier per uur passeren met een piek rond 18:00 van 11 voertuigen *zonder* ontheffing.

Vergelijking locaties

Wanneer we de locaties vergelijken, zien we dat op woensdag 22 september de meeste voertuigen *zonder* ontheffing passeerden tussen 12:00 en 15:00 op de kruising Herestraat - Gedempte Zuiderdiep (39 voertuigen). De minste voertuigen *zonder* ontheffing passeerden tussen 18:00-21:00 op de kruising Akerkhof-Brugstraat (2 voertuigen). Op donderdag 23 september zien we dat de kruising Herestraat - Gedempt Zuiderdiep tussen 12:00 en 15:00 de meest gepasseerde voertuigen *zonder* ontheffing telt. De minste voertuigen *zonder* ontheffing zijn geteld tussen 18:00-21:00 op de kruising Akerkhof - Brugstraat. Op beide dagen zijn de meeste voertuigen *zonder* ontheffing geteld op de kruising Herestraat - Gedempt Zuiderdiep, gevolgd door de Grote Markt - Martinikerkhof en vervolgens Akerkhof - Brugstraat.

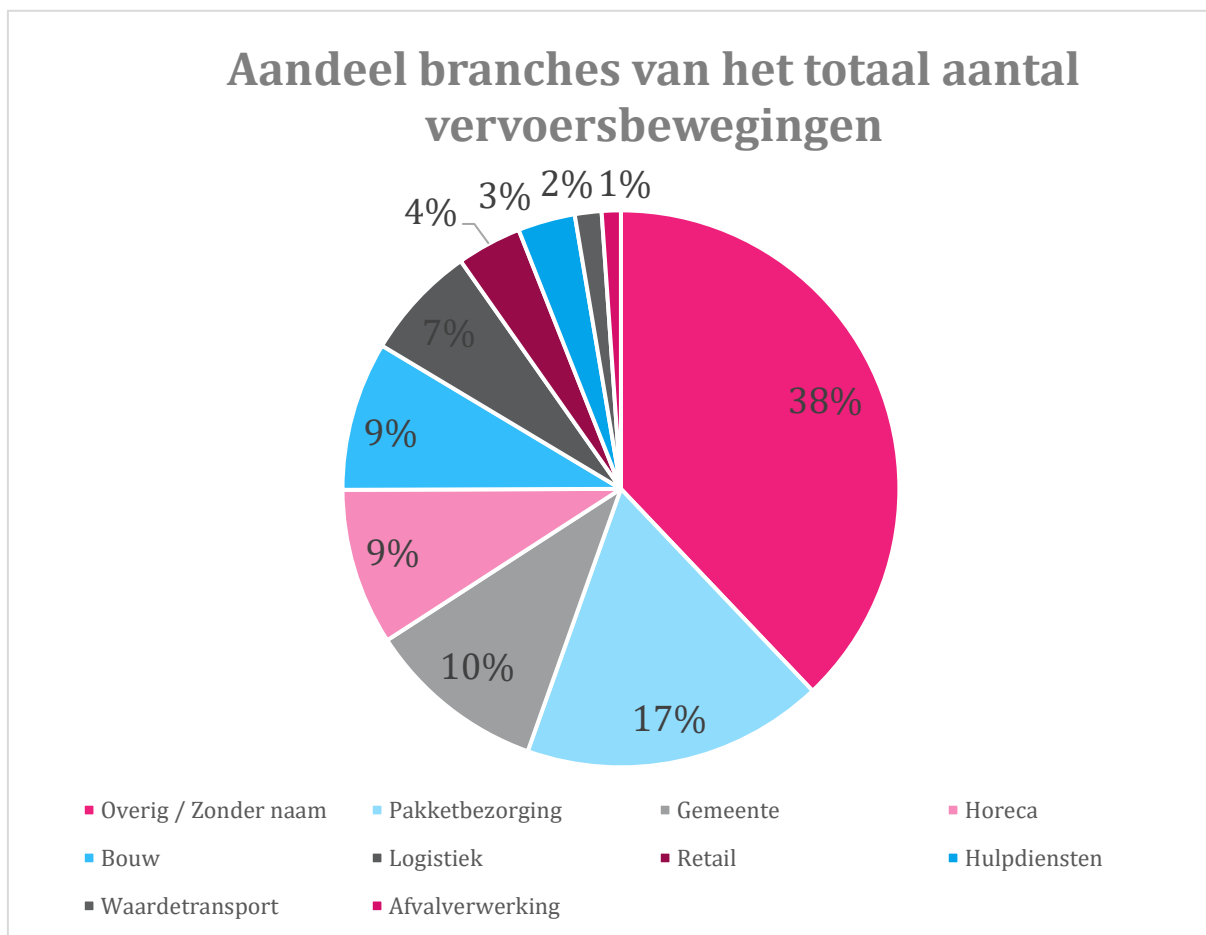
Kenmerken voertuigen

Op de factsheet en vergroot in bijlage 1 is te zien dat de gepasseerde voertuigen voornamelijk kleine bussen zijn, zo'n 45%. Gevolgd door grote bussen, voor 36%. Het aandeel vrachtwagens is 19%. Van alle gepasseerde voertuigen is bij 38% de branche of firma niet bekend. Hierna volgt pakketbezorging met 18% en de gemeente met 10%. Overige categorieën zijn: horeca, bouw en logistiek. Deze categorieën betreffen een aandeel van minder dan 10%. Retail, hulpdiensten, waardetransport en afvalverwerking hebben een aandeel van minder dan 5%. Wanneer er gekeken wordt naar het aandeel wel of geen ontheffing per branche, springt in het oog dat tussen 89% en 94% van de voertuigen per specifieke branche *zonder* ontheffing rijdt. De gemeentevoertuigen en hulpdiensten zijn hier uitzonderingen op aangezien zij permanent over een ontheffing beschikken. Dit houdt dus in dat deze twee branches het gemiddelde sterk naar beneden halen en dat het aantal voertuigen van de niet-overheidsbranches dat *zonder* ontheffing rijdt zelfs rond de 90% ligt.

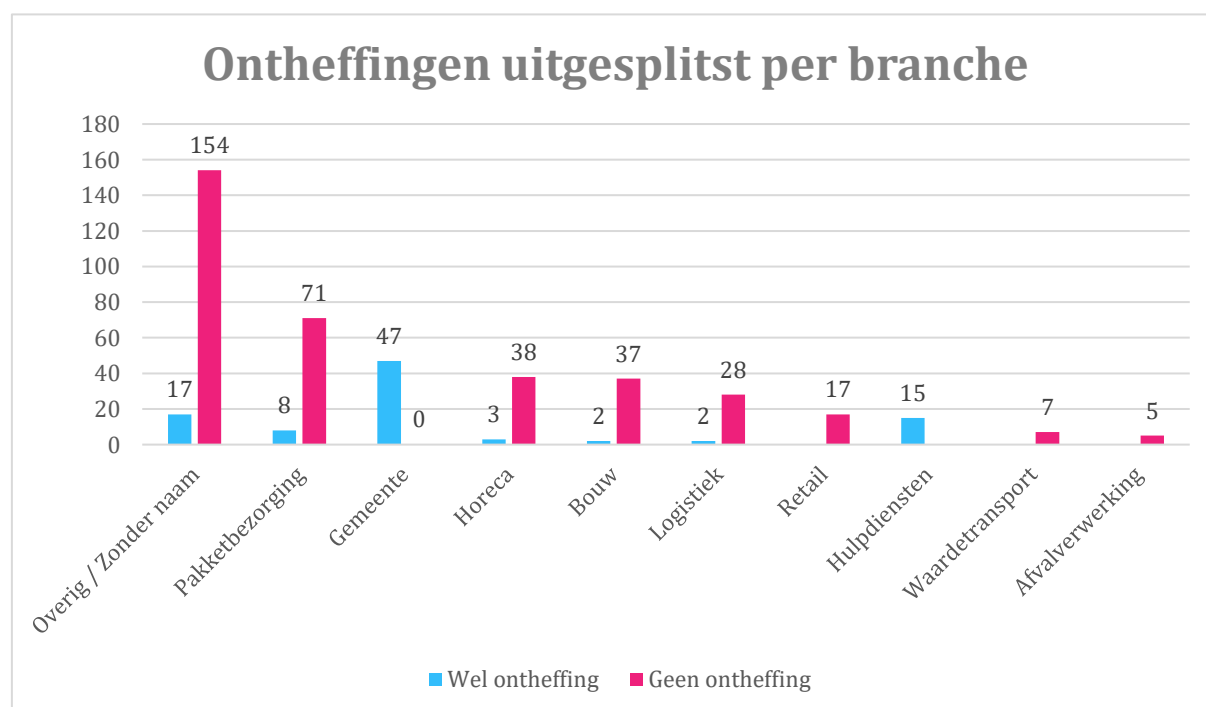
Resumerende overwegingen

Het meest opvallend is dat 84% van het totale aantal logistieke bewegingen buiten de venstertijden daar *zonder* ontheffing rijdt. Hier ligt logischerwijs dan ook een grote urgentie voor de gemeente om dit percentage naar beneden te brengen en zodoende de leefbaarheid van de stad te verbeteren. Helemaal wanneer men zich bedenkt dat het aandeel voertuigen uit de niet-overheidsbranches dat *zonder* ontheffing rijdt buiten de venstertijden zelfs rond de 90% ligt. Qua absolute aantallen vinden de meeste logistieke stromen in de middag plaats, de verspreiding over de middag verschilt per locatie. Wel kan worden gesteld dat er vooral aan het begin van de middag drukte wordt ervaren op de kruising Herestraat – Zuiderdiep en dat hier dan ook de meeste ruimte ligt voor verbetering. Een aanbeveling aan de Gemeente Groningen is dan ook te kijken naar mogelijkheden hoe het aantal voertuigen dat *zonder* ontheffingen de autovrije zones betreedt significant gereduceerd kan worden, specifiek voor de bottleneck op de kruising Herestraat – Zuiderdiep.

Bijlage 1 – Vergrote weergave aandeel branches en ontheffingen uitgesplitst per branche

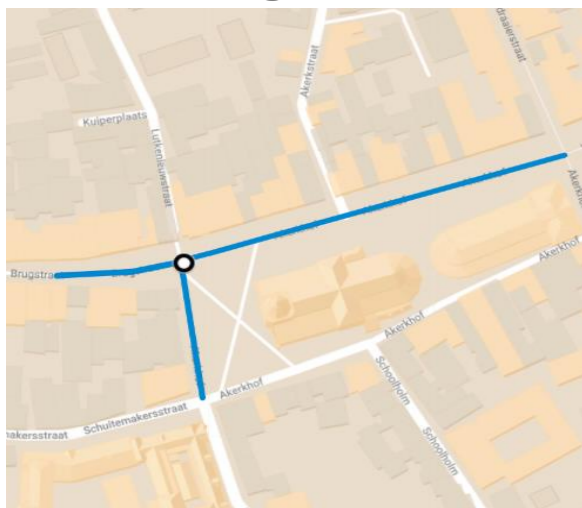


* Legenda dient van links naar rechts te worden gelezen.



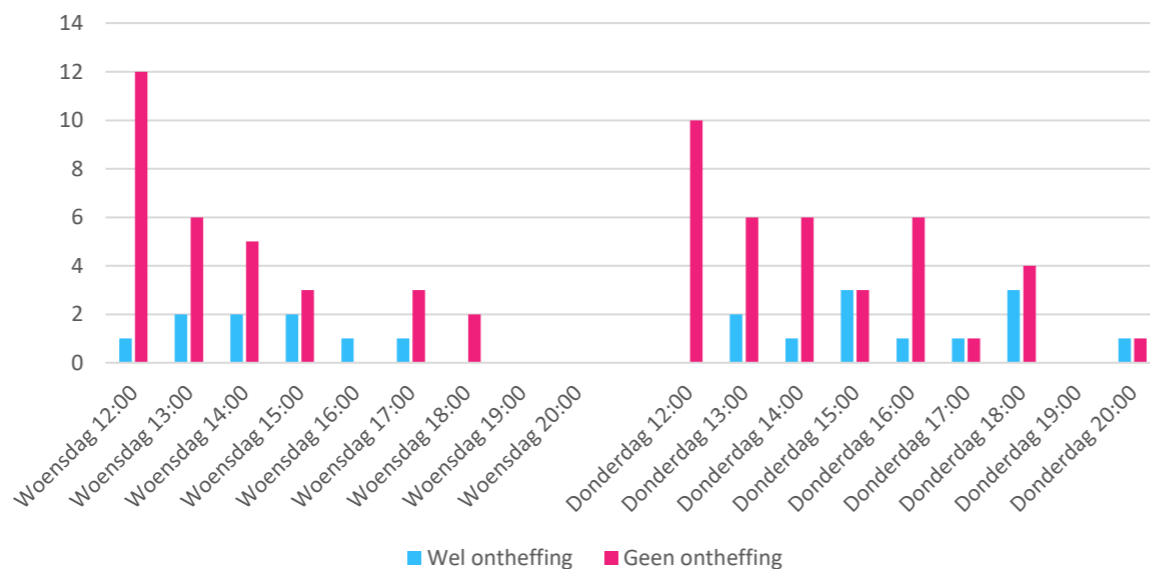
FACTSHEET

Kruising Akerkhof – Brugstraat

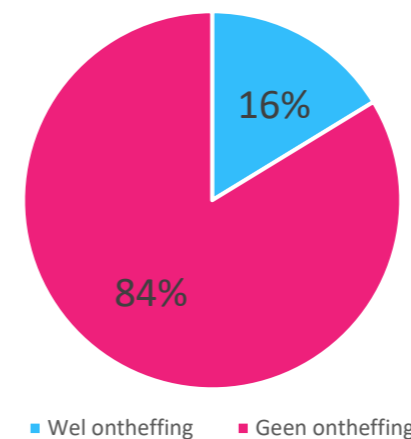


Zichtgebied venstertijdgebied

Totaal aantal vervoersbewegingen



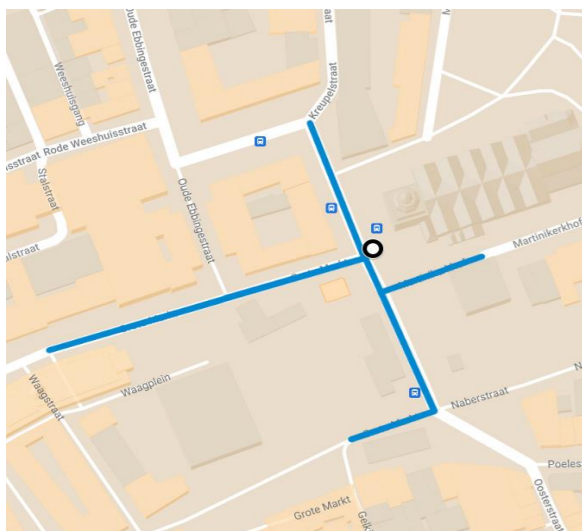
Totaal aandeel ontheffingen



Observatielocaties

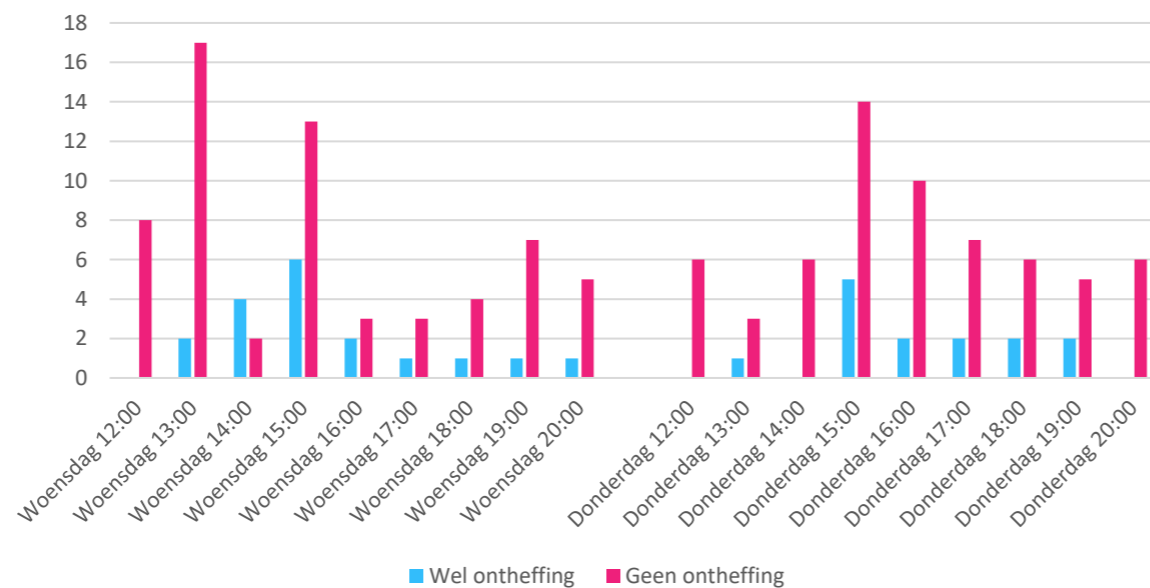


Kruising Grote Markt – Martinikerkhof

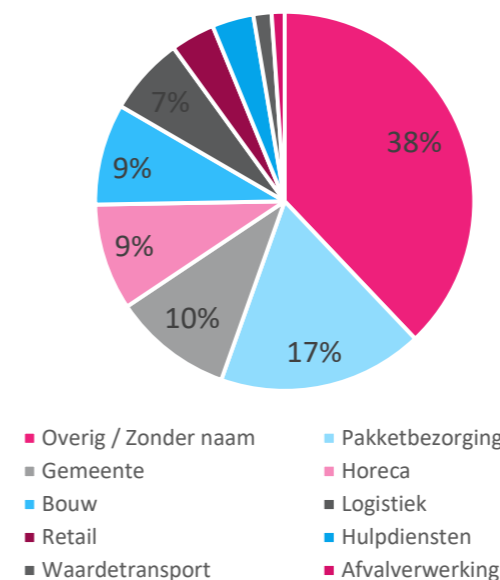


Zichtgebied venstertijdgebied

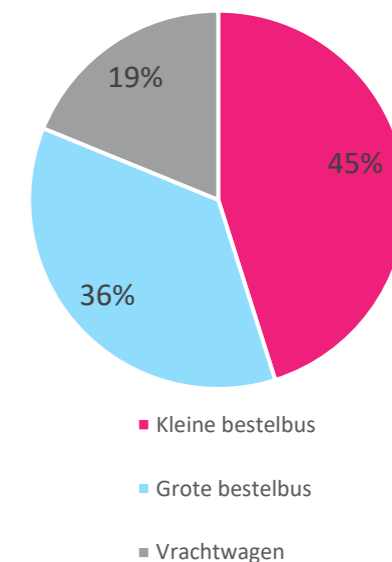
Totaal aantal vervoersbewegingen



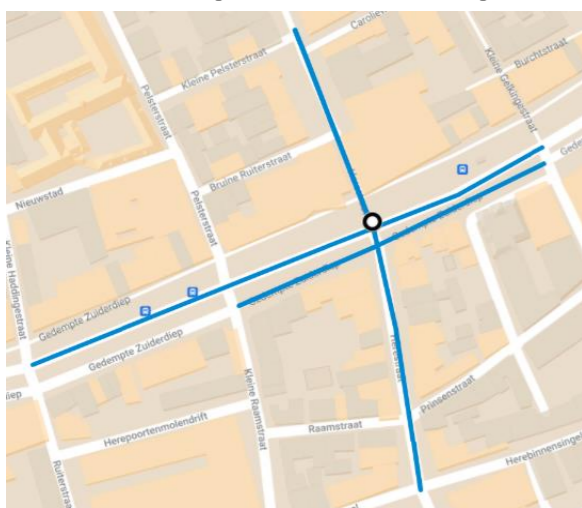
Aandeel branches van totaal aantal vervoersbewegingen



Totaal aantal bewegingen per voertuigtype

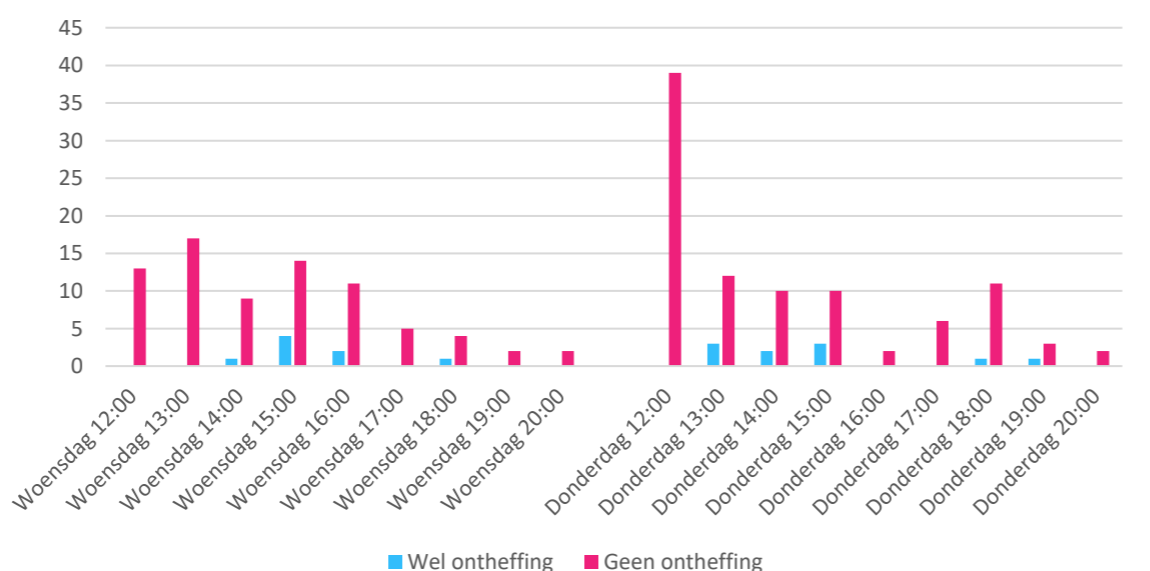


Kruising Herestraat – Gedempte Zuiderdiep

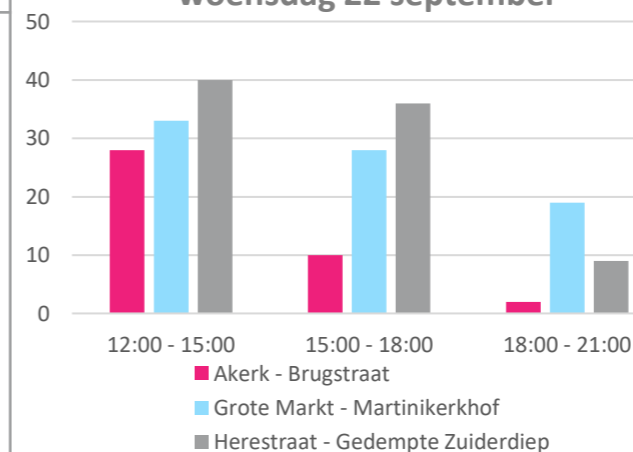


Zichtgebied venstertijdgebied

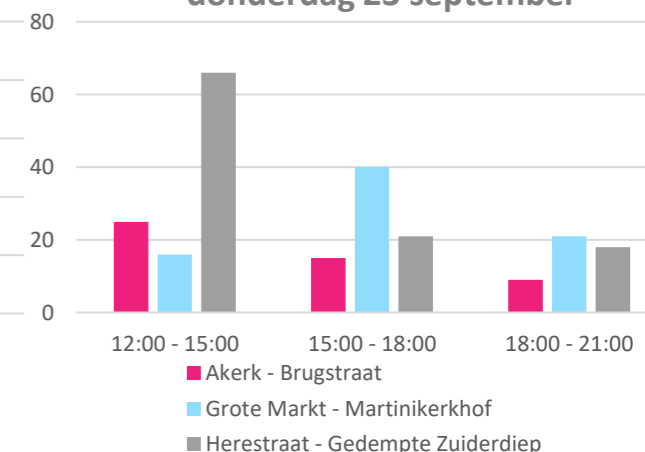
Totaal aantal vervoersbewegingen



Totaal aantal voertuigbewegingen woensdag 22 september



Totaal aantal voertuigbewegingen donderdag 23 september



- Een aanzienlijk deel (84%) van het getelde verkeer heeft geen ontheffing om buiten de venstertijden in de binnenstad te komen.
 - De kruising van de Herestraat en het Gedempte Zuiderdiep is op beide dagen het drukste, met op donderdag de meeste bewegingen (108), de vroege middag is hier piek (69 bewegingen tussen 12:00 en 15:00). Dit is ook de plek waar de meeste voertuigen zonder ontheffing rijden.
 - Voertuigen van gemeente Groningen en hulpdiensten zijn in dit onderzoek meegeteld als voertuigen mét ontheffing.
 - Het verkeer van 20:00 tot 21:00 op de donderdag is door omstandigheden een week later (29 september) geteld.
 - In bijlage 1 is een grotere weergave van de diagram met het aandeel van de branches van het totaal aantal bewegingen weergegeven. Daarnaast worden in deze bijlage de branches ook uitgesplitst op wel of geen ontheffing.